

Η συνδυαστική αναζήτηση και ο ρόλος της στην εκπαιδευτική διαδικασία: το παράδειγμα του Livesearch

Κατερίνα Λενάκη, Πανεπιστήμιο Κρήτης – Βιβλιοθήκη, Πληροφόρηση & Εκπαίδευση Χρηστών, Τ.Θ.: 2208, Βασιλικά Βουτών, Ηράκλειο, Κρήτη, Ελλάδα, lenaki@lib.uoc.gr

Πόπη Παπαδάκη, Πανεπιστήμιο Κρήτης – Βιβλιοθήκη, Πληροφόρηση & Εκπαίδευση Χρηστών, Πανεπιστημιούπολη Γάλλου, 74 100 Ρέθυμνο, Κρήτη, Ελλάδα, papadaki@lib.uoc.gr

Γιάννης Κοσμάς, Πανεπιστήμιο Κρήτης – Βιβλιοθήκη, Τμήμα Τεχνολογιών Πληροφόρησης Έρευνας & Ανάπτυξης, Τ.Θ. 2208, Λεωφ. Κνωσού, 71 409 Ηράκλειο, Κρήτη, Ελλάδα, kosmas@lib.uoc.gr

Περίληψη

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από συνεχείς και εντυπωσιακές εξελίξεις στις νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, που αναπόφευκτα επηρεάζουν καταλυτικά το τρίπτυχο έρευνα – διδασκαλία – μάθηση. Με γοργούς ρυθμούς οδηγούμαστε στη δημιουργία νέου τύπου επιστημόνων και τη χρήση νέων μεθόδων παραγωγής και διάχυσης της πληροφορίας, με κοινό παρονομαστή τη χρήση του διαδικτύου. Όλο και πιο συχνά γίνεται λόγος για «εξ αποστάσεως» και «δια βίου» εκπαίδευση, για «συνεργατική» και «διαδραστική» μάθηση.

Οι ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες καλούνται να παρακολουθήσουν τα νέα δεδομένα και ν' αναλάβουν σχετικές πρωτοβουλίες με προτεραιότητα την εξασφάλιση σύγχρονων πληροφοριακών συστημάτων και υπηρεσιών, για την κάλυψη διαφορετικών ομάδων χρηστών. Μεταξύ άλλων, συνεχώς αυξάνουν τις ηλεκτρονικές συνδρομές, δημιουργούν Ιδρυματικά Καταθετήρια και ψηφιακές συλλογές, παρέχουν εξειδικευμένη πληροφόρηση και πραγματοποιούν σεμινάρια εκπαίδευσης στη χρήση ηλεκτρονικών πηγών.

Ωστόσο, υπάρχει διάχυτη η αίσθηση ότι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί φοιτητές και ερευνητές, δεν έχουν υπόψη τους το σύνολο των διαθέσιμων πηγών και συχνά σπαταλούν πολύτιμο χρόνο ψάχνοντας στο διαδίκτυο, ενώ προβληματίζονται για την ακρίβεια, τη θεματική κάλυψη, την αξιοπιστία και την επικαιρότητα των αποτελεσμάτων της έρευνάς τους. Με λίγα λόγια, η πληροφορία που υπάρχει διαθέσιμη δεν αξιοποιείται στο μέγιστο βαθμό και οι ανάγκες της ακαδημαϊκής κοινότητας πολλές φορές δεν ικανοποιούνται επαρκώς.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης προχώρησε, στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ, στην ανάπτυξη ενός περιβάλλοντος συνδυαστικής αναζήτησης, του Livesearch. Πρόκειται για μια εξελιγμένη μηχανή αναζήτησης που με απλό τρόπο παρέχει ταυτόχρονη πρόσβαση σε πολλές και ετερογενείς πηγές καθώς και χρήσιμες υπηρεσίες για τοπικούς και απομακρυσμένους χρήστες. Περιλαμβάνει τις τοπικές συλλογές της Βιβλιοθήκης, πολλές από τις βάσεις δεδομένων στις οποίες διατηρείται συνδρομή, καταλόγους ελληνικών και ξένων Βιβλιοθηκών καθώς και πλήθος επιλεγμένων -από εξειδικευμένο προσωπικό- επιστημονικών πηγών που διατίθενται ελεύθερα στο διαδίκτυο, με υλικό είτε σε φυσική είτε σε ηλεκτρονική μορφή.

Οι πρώτες εντυπώσεις από τη χρήση του είναι ενθαρρυντικές, δεν έχουν όμως εξαλειφθεί οι προβληματισμοί σχετικά με το βαθμό ανταπόκρισής του στις πραγματικές ανάγκες των χρηστών και τον τρόπο διεύθυνσής του στην εκπαιδευτική

διαδικασία. Προκειμένου να αξιοποιηθεί με τον καλύτερο τρόπο στην αναζήτηση βιβλιογραφίας, χρειάζεται συστηματική προβολή και εξοικείωση του κοινού με τη φιλοσοφία της συνδυαστικής αναζήτησης. Σημαντικότερο ρόλο θα παίξει η εισαγωγή της πληροφοριακής παιδείας στα προγράμματα σπουδών και η στενή συνεργασία διδασκόντων και βιβλιοθηκονόμων

Μελετώντας τις προοπτικές βελτίωσης του Livesearch, με την ενσωμάτωση τεχνολογιών web 2.0, συνεργατικών εργαλείων και σύμφωνα με τις υποδείξεις των χρηστών, επιδιώκεται η εξέλιξη του σε σημείο αναφοράς για την αναζήτηση επιστημονικής πληροφορίας.

Λέξεις Κλειδιά: νέες τεχνολογίες, διαδίκτυο, πηγές πληροφοριών, ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, συνδυαστική αναζήτηση, αναζήτηση βιβλιογραφίας, πληροφοριακή παιδεία, web2.0, συνεργατικά εργαλεία

Federated search and its role in the educational process: the case of Livesearch

Katerina Lenaki, University of Crete - Library, Reference & User Instruction,
P.O.Box: 2208, Vasilika Vouton, Heraklion, Crete, Greece, lenaki@lib.uoc.gr
Popi Papadaki, University of Crete - Library, Reference & User Instruction, Gallos
Campus, GR 74100 Rethymnon, Crete, Greece, papadaki@lib.uoc.gr
Giannis Kosmas, University of Crete - Library, Information Technology Research
Development Department, P.O.Box: 2208, Knossos Ave, GR 71409, Heraklion,
Crete, Greece, kosmas@lib.uoc.gr

Abstract

Nowadays, our society is characterized by continuous and impressive development in information and communication technologies, which eventually affect research, teaching and learning to a great extent. We are rapidly led to new types of scientists and new methods of production and dissemination of information, where key element is always the use of the Internet. More and more often one meets terms like «distance» and «lifelong» learning, «cooperative» and «interactive» education.

The academic libraries face the challenge of staying up-to-date and undertake relevant initiatives, giving priority to modern information systems and services in order to meet the needs of different user groups. Among other things, they increase electronic subscriptions, create Institutional Repositories and digital collections, provide specialized information and conduct training seminars about the use of electronic resources.

However, there is a strong feeling that undergraduate, graduate students and researchers are not aware of all the available sources and they often waste valuable time browsing the Internet, while at the same time they have doubts about accuracy, subject coverage, reliability and currency of the results of their research. Consequently, the information available is not exploited to the maximum and in many cases the needs of the academic community are not covered adequately.

Considering the above situation, the Library of the University of Crete promoted, under the 3rd CSF, the development of a federated search environment, called Livesearch. This advanced search engine provides, in a simple way, simultaneous access to many heterogeneous sources and useful services for local and remote users. It includes the local collections of the Library, many of the databases in which subscriptions are held, catalogues of Greek and foreign libraries and a number of scientific resources - selected by qualified personnel - freely available on the Internet, with material in natural as well as in electronic format.

The first feedback we have from its use is encouraging, but there are still concerns whether it actually fulfils the users' needs and how it can be introduced in the educational process. In order to ensure that people make the best of it during bibliography search, it is necessary to promote and help public get familiar to the philosophy of federated search. Information literacy in the study

programs can play an important role, together with the close cooperation of the faculty staff with the library.

Looking at the prospects of Livesearch improvement, by integrating technologies web 2.0, collaborative tools and towards users' suggestions, we expect this tool to evolve into a reference point for finding scientific information.

Keywords: new technologies, internet, information resources, academic libraries, federated search, bibliography search, information literacy, web 2.0, collaborative tools